

REFORMA EDUCATIVA QUINA EDUCACIÓ I PER A QUI: OBLIGATORIETAT I QUALITAT

Bartomeu Cantarellas
Catalina Thomàs Galmés
Joan Lladonet

Durant els dies 16, 17, 18, 23, 24 i 25 d'octubre i de 17,30 a 21 hores, es va celebrar aquest curset sobre la reforma educativa, amb la participació de més de 60 persones inscrites, i una mitjana de 45 assistents a cada sessió. Aquest curs va ser organitzat per l'STEI-i, dirigit pel Sr. Pere Polo i coordinat pel Sr. Bartomeu Cantarellas.

Estructura de les etapes educatives

El dilluns, dia 16, a les 17,30 hores es va inaugurar el Curs, a càrrec del Sr. Pere Polo, director de l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics de l'STEI-i i president d'Ensenyants Solidaris, amb l'assistència del Sr. Bartomeu Cantarellas, coordinador del curs i del Sr. Paulí Aguiló, secretari d'Acció Sindical de privada de l'STEI-i.

Pere Polo va començar la seva intervenció dient que avui s'està pervertint el sistema democràtic amb l'ajuda de molts de sectors de la societat, com per exemple, alguns mitjans de comunicació, que en lloc d'estar al servei de l'ètica, estan al servei de la mentida, igual que ho fan alguns partits polítics. A la

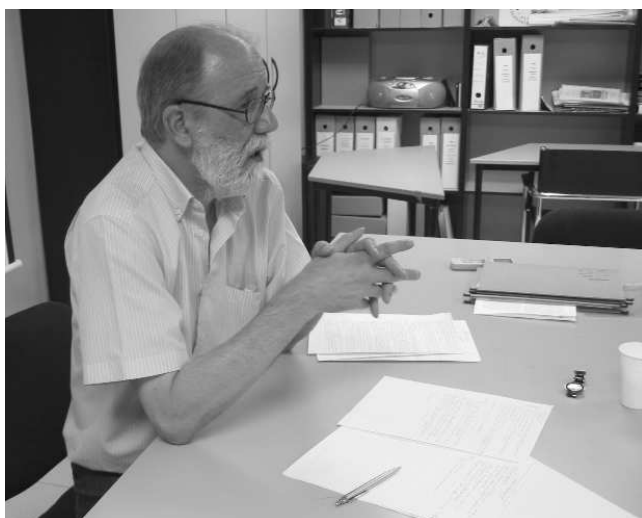
consigna de repetir una mentida fins que es cregui que és veritat hi hem d'afegir el fet de qüestionar tot el que fan els altres. Dins aquesta línia se solen qüestionar moltes lleis, ja que no s'acaben d'aplicar, o bé perquè no tenen consens social suficient o bé perquè no hi ha el pressupost necessari, així, la LOGSE no es va acabar d'aplicar per les dues raons abans esmentades. La majoria de fets que ocorren només s'analitzen superficialment, cosa que ha ocorregut amb l'Informe Pisa, que només s'han mirat els resultats i l'avaluació final. S'intenta solucionar els problemes començant la casa per la teulada, és a dir, fent una prova en acabar l'ESO o en cursos determinats, i no se sap què es farà quan s'hagi feta, en lloc d'analitzar profundament tot el sistema educatiu i què ocorre dins la mateixa societat.

Després va presentar el altres dos membres de la taula rodona i va anunciar que farien la seva intervenció per parlar de *l'Estructura de les etapes educatives*, i que al final hi hauria col·loqui perquè tots els assistents hi poguessin intervenir.

"...ja que els canvis es van produint al llarg del temps i l'escola va sempre darrere dels avanços socials i intenta adaptar-se a la societat."

Bartomeu Cantarellas va iniciar la seva intervenció fent un recorregut per les diferents lleis d'Educació, des de la Llei Moyano del segle XIX fins a la LOE actual. Va apuntar que un dels problemes principals és la manca de recursos destinats a l'educació i que l'escola és incapaç de donar resposta a les demandes de la societat, és a dir, es fan moltes reformes perquè tot segueixi igual. Va explicar que a les escoles, les avaluacions haurien de servir per confirmar o modificar les programacions i per poder millorar l'ensenyament; que s'haurien de fer avaluacions del sistema educatiu per poder adaptar-lo a les necessitats, i que dades d'avaluació quantitativa n'hi havia tantes com volguéssim: sobre alumnat, sobre escolarització, sobre resultats, etc., però dades d'avaluacions qualitatives, no n'hi havia gaires; per tant, no es podia pretendre una educació de qualitat, si no existia aquest tipus d'avaluació prèvia.

També va recordar que l'objectiu d'aquest curset era analitzar com ens trobam ara respecte de la reforma educativa i que encara no podíem analitzar el grau de consecució dels objectius, ja que els canvis es van produint al llarg del temps i l'escola va sempre darrere dels avanços socials i intenta adaptar-se a la societat. També va incidir sobre el tema de la importància dels mitjans de comunicació i d'Internet, i que avui l'escola té menys capacitat d'impartir informació que la resta de la societat. Que la immigració, la globalització i la caducitat de la informació plantejaven a l'educació nous reptes i que era necessari analitzar quins aprenentatges s'haurien de fer.

Paulí Aguiló va dir que l'estructura de les etapes educatives es podia fer comparant les diferents lleis i va fer menció de la incidència que havien tengut les polítiques de diferents governs i que mai no s'havia acabat de fer una llei totalment democràtica i oberta per por a l'església i als militars. Després va explicar que el neoliberalisme que s'ha anat consolidant, juntament amb una sèrie d'organismes internacionals com el GATT, l'OMC, el G8..., han aconseguit que es retallàs la participació de la comunitat educativa en els diferents aspectes de l'educació. Les transnacionals se n'han adonat que l'escola es pot convertir en un gran negoci i s'han posat en marxa una sèrie d'estratègies per aconseguir la privatització de l'ensenyament públic. Va explicar els models de les escoles anglosaxones que són els que orienten tot aquest procés que pretén mercantilitzar l'ensenyament. Va anar explicant l'evolució soferta a través de les

diferents lleis de l'educació, de com s'ha anat retallant la inversió en educació a l'Estat espanyol i s'ha posat l'escola pública en el camí de convertir-se en subsidiària de l'escola concertada. Ha parlat dels canvis que s'havien fet en les diferents lleis i en l'educació infantil, primària i secundària i de la seva estructuració, de com aquestes havien tractat el tema de la religió, dels diferents currículums i de la gestió dels centres que tendeix a ser cada dia menys democràtica.

Durant el poc temps que hi hagut de col·loqui, s'ha afegit que serà necessària la mobilització per impedir el deteriorament de l'ensenyament i per aconseguir la garantia d'una millor qualitat educativa.

"Va asseverar que si a secundària no se superava el sistema d'ensenyament centrat en les matèries, no es podria millorar la tasca que es realitza."

El currículum ara i aquí: quins problemes planteja i cap a on s'ha d'anar per solucionar-los

El dimarts, dia 17, a les 17,30 hores es va iniciar la taula rodona que havia de tractar el tema *El currículum ara i aquí: quins problemes planteja i cap a on s'ha d'anar per solucionar-los*. Va moderar-la el Sr. Bartomeu Parets, secretari d'Acció Sindical d'ensenyament públic de l'STEI-i, el qual va presentar les persones que la formaven: El Sr. Bernat Sureda, professor de la UIB, que havia de parlar sobre *Els àmbits de participació: estatal, autonòmic i específic de cada centre*; el Sr. Joan Jordi Montaner, professor de la UIB i director de l'ICE, la intervenció del qual havia de tractar el tema de *la definició d'objectius educatius en termes de capacitat i la seva avaluació*; la Sra. Àngels Cardona, de la Secretaria de la Dona de l'STEI-i, que havia de tractar *els temes transversals en el currículum* i el Sr. Miquel Palou, professor d'ensenyament secundari, que havia d'explicar *L'elaboració de material didàctic*.

Bernat Sureda va explicar quines eren les competències dels organismes estatals i autonòmics respecte del currículum i després va definir-lo. Va parlar sobre l'Informe Pisa que va deixar l'educació a l'Estat i a la

Comunitat en un nivell baix i va dir que no tenia res a veure el que s'havia avaluat amb allò que s'ensenyava a les nostres escoles, que les preguntes de matemàtiques que s'havien formulat no eren més que problemes funcionals de la vida quotidiana. Va asseverar que si a secundària no se superava el sistema d'ensenyament centrat en les matèries, no es podria millorar la tasca que es realitza. Que el sistema educatiu rebutjava els joves perquè els oferia el mateix que en el segle XIX. Que el principal problema del currículum és que molts de continguts que s'ensenyen, després no serveixen per res en la vida adulta.

Joan Jordi Muntaner va tractar el tema de la programació i va dir que així com érem capaços de programar-nos un viatge, igualment s'havia de fer amb allò que interessava que aprenguessin els alumnes, les capacitats que s'havien de desenvolupar i conèixer quin grau d'execució s'aconseguia. Va incidir sobre la necessitat de reflexionar sobre el que s'havia de fer en una classe, ja que la programació és un guió flexible i obert. Que la creativitat i la programació no eren incompatibles i que la improvisació només era bona en situacions esporàdiques. Que és necessari adequar-la a la diversitat d'alumnes que hi ha a les classes i que no es pot atendre la diversitat sense programar. També va assenyalar que quan algun alumne no aprèn, s'han de canviar els mètodes, les tècniques, els recursos, etc., és a dir, s'ha de modificar la programació. I finalment ens va dir que els objectius han de ser flexibles i ens han de servir per desterrar una posició etnocèntrica i homogeneïtzadora i per reconèixer el caràcter dinàmic que té el procés d'ensenyament-aprenentatge.

Àngels Cardona va exposar que volia abordar la qüestió curricular des de la igualtat de sexes i al mateix temps va demostrar que a través del temps i en totes les lleis s'havien invisibilitzat les dones en el currículum i va anar explicant com havia anat evolucionant la coeducació en el sistema escolar. Que existia una concepció androcèntrica de la cultura del currículum i que el mateix ocorria en el currículum ocult, aquell que s'ensenyava i s'aprèn sense ser-ne conscients. Que si volíem ser conscients d'aquesta discriminació cap al sexe femení no havíem de fer més que analitzar els continguts dels llibres de text, l'organització de les escoles, el repartiment dels espais d'esbarjo, etc. Va afirmar que actualment la coeducació és pràcticament inexistent a l'Estat

espanyol i a la nostra comunitat autònoma. Que si es volia coeducar, s'havien de visibilitzar les dones i les nines, s'havia de tenir cura en el llenguatge, que és completament masculí i que s'havien de gestionar els afectes, la cura d'altres persones, els treballs domèstics, etc., com si fossin qüestions comunes sense fer distincions per qüestió de sexe, que era necessària una discriminació positiva cap a les nines i que s'havien de gestionar correctament els espais comuns.

"que un currículum perquè pogués funcionar havien de transcórrer uns 15 anys, i aquí això és impossible."

Miquel Palou va precisar que per aconseguir l'art de dur a terme dins les aules els objectius, mitjançant els continguts, s'ha de dominar la matèria que s'ensenyava, s'ha de conèixer l'alumnat i s'han de saber utilitzar els recursos que es tenen a l'abast. A continuació va parlar del marc legislatiu actual, de les actuacions per part de l'Administració educativa per a l'elaboració i edició de materials didàctics i de la problemàtica existent per realitzar-los i reunir els existents. Que per a l'elaboració de materials didàctics es té la dificultat dels canvis constants en la normativa curricular, de la manca de suport sistemàtic per part de l'Administració i la presència dels llibres de text. Va repartir unes fotocòpies sobre llistes d'exemplificacions de materials d'educació infantil, de primària i de secundària.

A continuació es va realitzar el col·loqui entre els ponents i els assistents, després d'un comentari del moderador Tomeu Parets sobre el que s'havia dit durant la sessió i va demanar als integrants de la taula rodona si tots els decrets que es preparaven per canviar una altra vegada els currículums servirien per millorar l'ensenyament o si responien a interessos partidistes. Miquel Palou va respondre amb les paraules d'un portuguès, que un currículum perquè pogués funcionar havien de transcórrer uns 15 anys, i aquí això és impossible. Joan Jordi Muntaner va afirmar que la LOGSE és la millor llei que hem tengut, que ha rebut de per tots els costats i que no s'ha arribat a aplicar mai. Àngels Cardona va continuar explicant que si no es donava la volta als aspectes que impediien la coeducació no s'aconseguiria millorar el sistema educatiu i Bernat Sureda va estar d'acord amb Àngels Cardona i que si no érem capaços de canviar el sistema d'ensenyament, aquest seguiria expulsant molts d'alumnes. Varen intervenir-hi també els assistents i es va debatre si l'escola podia transformar la societat o si era aquesta la que ho feia amb l'escola.

El professorat

El dimecres, dia 18, a les 17,30 hores va començar la tercera sessió del curs per parlar sobre *El professorat*. Va moderar el Sr. Bartomeu Cantarellas, coordinador del curset, que va presentar els components de la taula rodona: el Sr. Bernat Sureda, professor de la UIB, que havia de parlar sobre *El perfil del professorat actual i la formació inicial i permanent del professorat*; el Sr. Biel Caldentey, secretari d'Acció Sindical de l'STEI-i, que havia d'explicar *Les condicions de treball del professorat*; el Sr. Arnau Amer, inspector d'ensenyament, que havia d'exposar el tema *Les funcions del professorat, dels equips docents i les noves funcions a l'escola*; la Sra. Marta López, directora de l'Institut de Pedagogia Popular de Perú, que havia de dissertar sobre *La situació de l'educació a Perú* i el Sr. Daniel Suárez, professor del laboratori de polítiques públiques de la Universitat de Buenos Aires, que havia de parlar de *La situació de l'educació a Argentina*.

Bernat Sureda va fer unes pinzellades sobre la l'origen i l'evolució del professorat a través del temps, que avui en dia té una estructura similar a la del segle XIX, durant la revolució industrial. Va especificar que el nom de les escoles de formació de mestres se'ls havia dit escoles normals, perquè eren escoles amb normes. Que al professorat de secundària mai no se l'havia preparat per formar l'alumnat, sinó que se l'havia ensenyat a ser transmissor de coneixements i que no s'ha aconseguit integrar aquest professorat en una nova concepció de l'ensenyament com preveia la LOGSE. Va assegurar que hi havia hagut alguns canvis a primària, amb la transformació de les escoles en universitàries, però que els canvis en la formació del professorat de secundària no s'han pogut fer mai. Va indicar que la formació permanent del professorat no s'hauria de fer a través dels sexennis i que ens hauríem de plantejar un canvi radical en el sistema educatiu.

"...resoldre tots els problemes existents a través de la reducció d'horari lectiu del professorat i també de la disminució de les ràtios existents."

Gabriel Caldentey va expressar que el docent és un treballador de l'ensenyament que pot tenir una certa predisposició, però també és un ciutadà, i que l'aula és un microcosmos on entren totes les frustracions de la societat, i que en lloc de trobar-se un alumnat ideal, el que es troba, són alumnes complexos. Va tractar el tema de la dualització social del sistema educatiu a través d'un sistema públic i d'un sistema concertat, als quals assisteixen sectors socials diferents. També es va referir a la impossible elecció de centre per part de tothom, a la complexitat que representava l'alumnat immigrant i a la necessitat de resoldre tots els problemes existents a través de la reducció d'horari lectiu del professorat i també de la disminució de les ràtios existents. Que no s'haurien de fer segregacions d'alumnes i que era necessari fer més inversions econòmiques per resoldre els problemes escolars; va parlar dels salaris del professorat a diferents comunitats i va afirmar que era necessari que els ciutadans tenguessin la major formació possible.

Arnau Amer va explicar que les lleis d'educació anteriors al 2000 no han parlat de funcions del professorat, que a la LOCE en sortien 8 i a la LOE, n'hi ha 12. Que aquestes funcions tenen a veure amb l'atenció a l'alumnat per formar-lo i orientar-lo, l'atenció a les famílies i la relació amb la resta del professorat per coordinar-se, treballar en equip, etc. Que les funcions poden variar segons la tipologia del centre, ja que no és el mateix una escola unitària que una que té tres unitats per cada nivell escolar. També aquestes funcions canvien segons l'etapa de l'ensenyament: centres d'educació infantil, centres d'educació infantil i primària, centres d'ESO, batxillerat, FP, ESPA, etc. Va afirmar que la funció bàsica és la de formar o educar alumnes i realitzar adequadament la funció tutorial. Que també és molt important la funció participativa com a càrrec directiu, coordinador o de docent que té una participació en el Claustre o en les reunions de coordinació didàctica o pedagògica. Que a més d'aquestes funcions, existeixen les de programar, avaluar, orientar, atendre l'afecte, etc.

Marta López es va referir a la situació del professorat a Perú i va començar afirmant que Perú té uns 25 milions d'habitants, que es parla el castellà, el quítxua, l'aimara i altres llengües de l'Amazònia, que un 10% parla exclusivament aquestes llengües, que gran part de la població és bilingüe i que moltes d'aquestes usen el castellà de manera incipient, i que tot això afecta l'escola. Que els nivells d'ensenyament són molt semblants als d'aquí i que un 80% de la població escolar assisteix a l'escola pública finançada per l'Estat i un 20% a l'escola privada finançada per les famílies. Que allà no hi ha escola subvencionada. Que en la formació de mestres es tenen en compte els quatre sabers: saber ser persona, saber relacionar-se, saber pensar i saber actuar i se'ls prepara perquè puguin realitzar les funcions següents: de mediador, d'investigador i de promotor de la comunitat. Que hi ha uns 80.000 mestres aturats. Que tenen millors condicions els que treballen a la ciutat, si se'ls compara amb els que treballen en zones rurals. Que hi ha 5 nivells professionals amb una diferència escassa de sou, que el sou mitjà són uns 250 euros, tenint en compte que el sou mínim interprofessional és de 100 euros. Que molts de mestres realitzen un altre treball. Que a partir d'ara s'haurà d'assistir a cursos de formació perquè hi haurà avaluació del professorat. Que allà només hi ha un sindicat únic que és el que canalitza les demandes

laborals i que existeixen mestres progressistes que es reuneixen per millorar el seu treball.

"...i que finalment s'anaven fent escoles de rics i escoles de pobres, per allò de l'elecció de centres."

Daniel Suárez va iniciar la seva intervenció amb un atac frontal a la nefasta reforma neoliberal dels 90, que va suposar receptes homogènies del Banc Mundial i del Banc Americà de Desenvolupament per a tota Amèrica Llatina i un intent de substituir el sistema públic en molts d'àmbits i també en l'ensenyament i que ha suposat que avui, a Argentina, el 50% del treball no aflori. Per aquesta raó ara s'està discutint una nova Llei d'educació. Que les receptes neoliberals varen aconseguir esborrar de la ment de les persones que l'educació és un dret i la varen convertir en una mercaderia que es pot comprar i vendre, així varen aconseguir escurçar les carreres i que s'haguessin de fer màsters i postgraus pagats. Va afirmar que de 470.000 docents, uns 250.000 estaven sindicats, que a l'ensenyament primari es guanyen 250 euros i al secundari, 450. Va seguir explicant que la reforma neoliberal havia convertit els docents en receptors d'un currículum fet per especialistes que desconeixien l'escola, que s'havia impedit el diàleg entre la teoria i la pràctica, que es realitzava l'avaluació dels docents a partir del rendiment de l'alumnat, que si s'avaluava els docents, se'ls avaluaven els coneixements i no així com treballaven, i que finalment s'anaven fent escoles de rics i escoles de pobres, per allò de l'elecció de centres. Que es feia una avaluació de continguts conceptuals i que no interessava la formació de ciutadans. Va assegurar que l'avaluació tenia com a finalitat presentar els docents com a idiotes culturals i paralítics pedagògics. Que el panorama és bastant nefast, però que existeixen perspectives d'esperança que han ajudat a fer treballar de valent els sindicats docents, i que no són tan sols reivindicacions salarials, sinó també sobre els sabers professionals per poder desplegar-se com a treballadors i millorar les condicions laborals. Aquest dia no va quedar temps per fer col·loqui més que per aclarir els preus de productes bàsics a aquests països, Perú i Argentina, per veure com podien viure els docents.

Autonomia de centre

El dilluns, dia 23, a les 17,30 hores va iniciar-se la taula rodona que havia de tractar sobre l'*Autonomia de centre*. El moderador era el Sr. Bartomeu Cantarellas, coordinador del curs, que va presentar els components de la taula: el Sr. Vicenç Garcia, director d'escola d'infantil i primària, que havia de tractar *L'educació com a servei públic: ensenyament públic i ensenyament concertat. L'autonomia en la gestió econòmica dels recursos*; la Sra. Assumpció Granero, professora d'ensenyament mitjà i que parlaria sobre *L'autonomia pedagògica i la capacitat de decisió dels centres i d'altres aspectes organitzatius*; el Sr. Miquel Perelló, mestre d'educació primària i que s'ha dedicat durant molt de temps a serveis d'alumnat i de pares i mares, que parlaria sobre *La participació i el govern del centre. Normes d'organització i funcionament. El consell escolar al centre públic i al centre concertat*; el Sr. Antoni Arbós, inspector d'ensenyament i que va ser secretari de la Delegació d'Educació abans de tenir la competències educatives, que tractaria *La funció de l'Administració, la fixació de normes bàsiques per protegir l'alumnat que més ho necessiti i la negociació de l'exercici de l'autonomia del centre* i el Sr. Jaume Gual, inspector d'ensenyament i que va ser director general de la Conselleria d'Educació en temps del Govern del Pacte de Progrés, que havia de parlar sobre *El paper de la Inspecció educativa entre el control per part de l'Administració i l'assessorament i el suport al centre. L'avaluació de centres*.

"Que els instituts s'han de coordinar amb les escoles de primària que els proporcionaran l'alumnat."

Vicenç Garcia va afirmar que l'escola és un element que té la capacitat de transformar la societat i que l'escola no pot ser només un lloc on es transmeten coneixements. Que per poder fer efectiva la seva funció, ha d'estar relacionada amb totes les associacions del poble o barri, ja que no pot estar aïllada de la societat. Que l'escola pública ha de ser l'eix vertebrador de la societat, ja que és l'única que pot garantir la igualtat, cosa que no fa la concertada. Va assegurar que en l'únic aspecte que l'escola tenia autonomia era en la financera, encara que amb un pressupost ridícul i insuficient. Que era injust que totes les escoles tenguessin el mateix finançament, ja que segons les persones que hi assisteixen i el lloc on està ubicada, necessiten una aportació econòmica diferent.

Assumpció Granero va dir que per poder tenir autonomia pedagògica, s'havia de tenir autonomia en el currículum i en l'organització del centre. Que el problema eren els escassos recursos econòmics, financers, didàctics, humans, etc. Que els instituts s'han de coordinar amb les escoles de primària que els proporcionaran l'alumnat. Que és indispensable posar en pràctica la innovació educativa i dur a la pràctica projectes per millorar la pràctica educativa en relació a la tutoria, l'atenció a la diversitat, la compensatòria, projectes d'intervenció dins l'aula, etc. Que era molt important vetllar per tenir una bona relació amb les organitzacions de l'entorn. Va parlar de diferents formes d'organització que s'havien experimentat a uns quants centres on ella havia estat i que havien posat en marxa programes que havien estat explicats en jornades que s'havien fet a propòsit.

Miquel Perelló va comentar que era molt important que el projecte educatiu de cada centre fos conegut per tots els membres de la comunitat educativa, que se l'havien de fer seu i havien de voler dur-lo a la pràctica, si no es volia que fos paper banyat o que no servís per res. Que s'havia de vèncer el fet que els

integrants d'una escola no participassin, cosa que passa a les macroescoles on els de primària no coneixen els d'educació infantil. Que també existien moltes dificultats per participar per part dels pares, mares i també per part de l'alumnat. Que els centres havien de ser usats durant totes les hores del dia; quan no hi hagués escola per les entitats del barri i que l'ús del centre serviria per activar la participació. Que també era convenient que els ajuntaments s'integrassin dins l'escola per ajudar a aquesta participació i en tots els aspectes que fos necessari. Va parlar també dels òrgans de participació de l'escola: equips de cicle, de tutors, de coordinació, etc. Que s'hauria d'aconseguir que l'escola pública fos el lloc més important de cada barriada o poble, on s'hi pogués fer esport i fer-hi les festes del barri o poble.

Antoni Arbós va afirmar que la professió de docent, si agrada, és fantàstica. Que l'Administració que hauria de facilitar la tasca escolar, és lentíssima, que no ajuda i que, a vegades, es converteix en una càrrega. Que l'Administració no ha entès el significat d'administració descentralitzada. Que els centres haurien de tenir capacitat de decisió a partir de tenir recursos propis. Que l'Administració hauria d'aportar un marc general i que a partir d'aquest marc el centre tengués autonomia. Una vegada s'hagués adquirit aquesta autonomia, l'Administració podria avaluar el rendiment dels centres, tenint en compte l'alumnat que assisteix al centre, el rendiment del qual depèn de la classe social i de les professions que tenen els pares i les mares.

"...que hi havia hagut inspectors que havien tolerat que alguns centres concertats no complissin la llei a l'hora de fer algunes matèries en català."

Jaume Gual va fer un recorregut per les diferents lleis d'educació i el paper que tenia la inspecció en cada una d'elles, i anecdòticament va recordar que quan ell assistia a l'escola, el dia que l'inspector la visitava, no hi havia classe. Va afirmar que en aquests moments existeix un pla d'inspecció que va des del 2005 al 2008, i que es planifica cada curs d'acord amb aquell pla. Que existeixen quatre demarcacions a Mallorca, una a Menorca i una a les

Pitiüses. Que cada demarcació té un coordinador amb reunions i plans setmanals i que també formen grups de treball sobre els aspectes educatius dels centres. Que les funcions de la inspecció de supervisar, controlar, informar, assessorar, etc., es feien segons el tarannà de cada persona. Va dir que actualment l'Administració no es fiava de la Inspecció i va comptar uns quants fets que li han ocorregut durant la seva actuació com a inspector de zona i també va explicar els projectes que es duen a terme a la seva demarcació: coordinar primària i secundària, treballar la velocitat i la comprensió lectora, analitzar els resultats a ESO, etc.

Durant el col·loqui una persona assistent al curs va demanar que l'inspector Jaume Gual li explicàs amb més detalls algun dels fets que havia comentat. També es va demanar si tots els inspectors creien que l'educació havia de ser un servei públic, i es va contestar que hi havia tota casta de pensaments. Es va dir que hi havia hagut inspectors que havien tolerat que alguns centres concertats no complissin la llei a l'hora de fer algunes matèries en català.

Aquest va ser un col·loqui molt entretingut i amb molta participació, ja que varen ser molts els assistents que varen demanar o varen opinar i també varen parlar tots els components de la taula rodona.

Alumnat

El dimarts, dia 24, a les 17,30 hores va iniciar-se la taula rodona que havia de tractar sobre l'*Alumnat*. El moderador era el Sr. Bartomeu Cantarellas, coordinador del curs i els components de la taula rodona eren la Sra. Mercè Borràs, psicopedagoga, que havia de tractar l'*Atenció a la diversitat i les adaptacions curriculars*; la Sra. Assumpció Granero, professora d'ensenyament mitjà, que parlaria sobre *Detecció, tractament i solució de conflictes*; el Sr. Miquel Perelló, mestre de primària, que havia de parlar sobre *Participació a la vida del centre i als òrgans de decisió i les associacions d'alumnes, de pares i de mares* i la Sra. Zohra Laaroussi, mediadora cultural, que parlaria sobre *La immigració, la mediació cultural i els plans d'acollida lingüística i cultural*.

Mercè Borràs va explicar que s'havia d'atendre tot l'alumnat per evitar l'abandonament i el fracàs escolar. Que els recursos no es reparteixen equitativament i que haurien d'anar als centres públics i als concertats més necessitats. Va intentar dibuixar com era l'alumnat típic d'un centre públic amb totes les necessitats que suposa cobrir per atendre un alumnat tan divers. Que era necessari que existís un bon clima de centre i que s'havia de treballar amb la col·laboració de les famílies. Va enumerar els diferents agrupaments que tenien les escoles per atendre la diversitat: diferents tipus de tallers, diversificació curricular, plans d'acolliment lingüístic d'estrangers, etc. Va afirmar que s'havien d'adequar els continguts a l'alumnat, s'havien de flexibilitzar els objectius i els continguts, s'havien de plantejar activitats de diferent grau de complexitat i s'havien de fer adaptacions curriculars. Que era necessari que hi hagués alumnat d'ESO que treballàs continguts de primària i que el professorat s'hi havia d'acostumar.

"Que abans de sancionar l'alumnat involucrat en algun conflicte, primer se l'havia d'escoltar i s'havia de mediar."

Assumpció Granero va iniciar la seva intervenció dient que la conflictivitat podia ser tractada de moltes maneres. Va dir que el centre educatiu era el

lloc on s'havia de conuiu i que les relacions existents eren multidireccionals. Que la conflictivitat es caracteritzava per la disrupció dins l'aula i un clima no apte per al treball, per l'absentisme que existeix més en unes zones que en unes altres i per les agressions entre companys i companyes. Que hi havia molts de factors educatius que havien de ser modificats, des del currículum fins al nivell de comunicació i que s'havia de fer molta prevenció. Que era bàsica l'organització del centre i la funció de la tutoria, que ha d'aconseguir la implicació de l'alumnat en el procés educatiu. Que s'havia de superar el fet que part de l'alumnat sentís el centre com si fos una presó, que s'havia d'obrir a l'entorn i que havia de ser conegut com un lloc important per al barri o poble. Que abans de sancionar l'alumnat involucrat en algun conflicte, primer se l'havia d'escoltar i s'havia de mediar. Que s'havia de ser curós a l'hora d'imposar mesures disciplinàries i que era important involucrar aquests alumnes en el manteniment del centre.

Miquel Perelló va comentar que l'Administració feia molt poques coses per a l'alumnat que ja apuntava problemes d'aprenentatge a partir de 2n o 3r de primària. Que s'havien de solucionar els problemes entre els tutors i les famílies i que també els companys eren de molta ajuda. Que per canalitzar tota l'energia disponible de l'alumnat de cada classe eren molt importants les assemblees. I que a partir de 2n cicle ja es podia organitzar l'elecció de delegats i que podien intervenir perfectament en la

marxa general de l'escola si hi havia voluntat per part dels docents. Va explicar que era molt important la col·laboració de les famílies i que, especialment a les noves, se'ls havia de fer propaganda de l'escola, que havien de poder visitar el centre i que el professorat i les famílies es necessitaven mútuament. Que era difícil fer funcionar les associacions d'alumnes, perquè sempre depenen d'ajudes, però no és difícil organitzar-los dins cada centre.

Zohra Laaroussi va explicar que entre els immigrants marroquins primer venien els homes i després les dones i els infants; en canvi, entre els llatinoamericans, primer vénen les dones i després l'home i els nins i nines, i que aquestes reagrupacions familiars havien afectat la realitat i havien creat problemes nous a les escoles. Que a la zona de Llevant de Mallorca hi ha molta població berber i a Palma, molts àrabs i que usen llengües diferents. Que a vegades arriben infants de més de 10 anys d'edat que no han estat mai escolaritzats. Va contar una sèrie de casos amb els que s'havia trobat i va afirmar que existia poca formació del professorat per afrontar aquests nous reptes i molta manca de recursos. Que la tasca del mediador cultural afectava l'àmbit educatiu, el sanitari i el jurídic. Que tothom s'hi ha d'implicar, ja que la interculturalitat no ha de quedar reduïda a l'escola. Va enumerar després moltes de les tasques del o de la mediadora cultural: participar, mediar en el procés d'escolarització, suport a les famílies durant aquest procés, acompanyar-los quan arriben, ajudar-los a omplir papers, facilitar-los l'acostament a les escoles, participar en escoles de pares i mares, informar-los de la importància que té aquí l'educació, atendre especialment el pas a ESO, estar integrat dins el PALIC, aconseguir el màxim d'informació de l'alumnat, traspasar informació a altres professionals, etc.

"Es va fer una crítica sobre les prioritats del Govern actual que només vigila el desenvolupisme i les autopistes, i abandona l'educació..."

A partir d'aquí va començar el col·loqui a través de preguntes del moderador i després varen intervenir-hi molts dels assistents. Es varen fer aclariments

sobre els instructors en cas de conflictes; que és difícil l'actuació ben coordinada dels equips educatius, perquè s'hi dedica poc temps; que hi hauria d'haver recursos i assessorament per a l'elaboració de material adequat; que és necessari tenir material dirigit cap a l'autoaprenentatge amb uns continguts curriculars molt baixos; que són necessaris educadors socials a l'escola i al carrer, ja que l'alumnat absentista s'ha convertit en un greu problema; que a la zona de Manacor només hi ha una treballadora social per a 16 centres. Es va fer una crítica sobre les prioritats del Govern actual que només vigila el desenvolupisme i les autopistes, i abandona l'educació; que encara és necessari abandonar les classes magistrals; que si hi ha professorat de suport dins l'aula s'ha de fer una classe pràctica; que encara hi ha alumnes a 2n o 3r d'ESO que necessiten desenvolupar la lectoescriptura, etc.

Conclusions

El darrer dia, dimecres, 25, a la mateixa hora, els assistents es varen dedicar a treballar en grups i a treure conclusions entre tots els assistents al curset. I es va acordar el que s'escriu a continuació:

La Comissió Europea d'Educació fixa, entre d'altres, els següents reptes educatius per al segle XXI:

- 1.- Dret a l'educació, essencial per a l'accés a altres drets, per a la construcció de valors basats en la solidaritat, l'emancipació i l'exercici de la ciutadania.
- 2.- Accés universal i gratuït a l'educació.
- 3.- Les polítiques públiques han de garantir, mitjançant l'oferta d'un servei públic d'alta qualitat, que l'educació no quedi sotmesa o fermada a les lleis de mercat.
- 4.- És fonamental la inversió en educació per lluitar contra les desigualtats socials.

Algunes de les respostes que cal donar a aquests reptes són:

- Més educació i més igualtat. Estendre l'educació abans i després de l'edat obligatòria: concepte d'educació per a tota la vida.

- Més equitatiu l'accés a l'educació. Les diferències socials, econòmiques, ètniques o d'altre tipus no poden obstaculitzar la igualtat d'oportunitats, per tant han de funcionar els mecanismes de compensació. El principi d'equitat obliga els serveis educatius a donar la mateixa qualitat independentment dels territoris on es prestin els serveis.
- Institucionalitzar la formació permanent.
- L'adopció de mesures necessàries per promoure la cohesió social, la ciutadania activa, la realització personal i professional, l'adaptabilitat a les exigències del mercat del treball, és el que es demana als estats membres de la UE, quan, curiosament, les taxes d'abandonament dels ensenyaments postobligatoris són més altes que les europees.
- L'equiparació de l'educació i l'accés a la mateixa per gèneres, afavorint l'accés de les dones a l'educació i a certes titulacions.
- Una educació que possibiliti el desenvolupament del pensament crític i una ciutadania activa, potenciant la formació en valors cívics i ciutadans; la qual cosa no significa haver de posar una nova assignatura específica.
- Els centres educatius han de ser espais de desenvolupament comunitari, de democràcia i de convivència dels col·lectius que hi viuen; però, també oberts a l'entorn perquè la societat hi participi i pugui accedir-hi.
- És fonamental el paper actiu i coordinat de totes les administracions, qualsevol sigui el seu àmbit de competència.
- Si l'educació és una prioritat política de primera magnitud, el finançament adequat és imprescindible. La despesa educativa no pot situar-se com està entre el 4'2 i el 4'7%; cal més esforç de totes les administracions per arribar almenys al 6% del PIB.

Quant a l'estabilitat del sistema educatiu

Els canvis socials i la rapidesa amb què es produeixen, i els canvis polítics amb l'alternança de partits en el govern central han provocat desorientació i desconcert en els diferents sectors de la comunitat educativa. Els canvis de les lleis d'Educació durant els darrers 15 anys (LOGSE, 1991, LOPEGCE, 1995; LOCE, 2002 i LOE, 2006) han creat moltes dificultats i han produït inestabilitat al sistema educatiu.

Cal exigir un marc legal estable que orienti les grans finalitats de l'Educació i que permetria avaluar el sistema i fer les correccions o modificacions necessàries. Cal exigir, d'una vegada i per totes, una Llei de Finançament de l'educació que garanteixi els objectius que es proposa tota llei d'Educació. Mai, des de l'any 1970 ençà, no s'ha arribat a fixar el finançament per Llei.

Conclusions per blocs segons els debats de cada sessió

1r Bloc: Estructura del sistema educatiu

Defensa de l'educació com a servei públic. Advertir del risc de la mercantilització de l'educació, i per tant considerar-la no com un dret, sinó com una mercaderia. L'avaluació del sistema no ha de servir per fer classificacions dels centres; se n'han de fer i han de servir per corregir deficiències, millorar la qualitat educativa i fomentar la cohesió social.

2n Bloc: El currículum

Cal qüestionar l'ensenyament per matèries pel que suposa d'establir compartiments tancats. Els continus canvis del currículum han creat fort desconcert i desorientació i, tanmateix, al final han esdevingut obsolets i molt tancats. Paral·lelament, l'informe PISA fa uns tipus de proves que tenen poc a veure amb allò que s'ensenya.

Propugnar un model de coeducació de l'escola i del currículum, front a l'escola mixta. Suport de les administracions a les iniciatives dels docents en l'elaboració de materials didàctics i curriculars i que el desenvolupament del currículum no quedi en mans de la indústria editorial. Posar ordre a la situació

normativa actual, que ara per ara és caòtica, pel que fa tant al currículum com al material didàctic de suport.

3r Bloc: El professorat

La LOGSE va introduir un "ideal" sense posar en marxa la formació consegüent, ni la inicial ni la permanent.

Constatar la frustració professional per mancança dels mitjans adients, així com l'excessiva jerarquització i burocratització de la funció docent, en detriment del treball en equip i el debat pedagògic.

Formació inicial del futur professorat adaptada a la realitat de la feina a fer (combinació de teoria i pràctica). Excessiu nombre i forta inestabilitat del professorat interí, que casa malament amb la necessària estabilitat dels equips pedagògics que requereixen els centres; tot i que els pactes d'estabilitat del professorat interí signats amb l'Administració educativa han reduït aquesta problemàtica.

Alertar sobre els perills que pot dur el futur Estatut de la Funció Pública Docent pel que significarà de mobilitat forçosa del professorat, per la introducció d'una avaluació arbitrària dels i de les docents (a càrrec dels directors i directores de cada centre o de la inspecció) i el canvi dels sexennis per graus, pel risc de politització de les administracions si fomenta l'accés per lliure designació als alts càrrecs de l'Administració.

Necessitat d'incorporar als centres, de manera estable, altres funcions com són el treball social, la mediació cultural...

4t Bloc: Autonomia dels centres

L'Administració no ha entès mai la gestió dels centres; aquests volen més capacitat de decisió real, no una administració centrada en els aspectes burocràtics.

L'autonomia financera és irreal, els recursos econòmics són molt minsos; en qualsevol cas, s'ha de qüestionar l'avaluació dels centres si l'objectiu darrer és el de donar més recursos en funció d'uns resultats, sense tenir en compte les necessitats d'origen.

La igualtat d'oportunitats ha de compensar i donar més recursos on hi ha menys mitjans d'origen.

El pedagògic és, dels tres pilars que sustenten l'autonomia dels centres, en el que més s'ha treballat i avançat; tot i no ser ni tan suficient ni tan autònom.

Obrir els centres a l'entorn. Ús dels centres docents fora de l'horari lectiu (per activitats dels ajuntaments i els serveis socials, associacions de famílies, de veïns...).

5è Bloc: L'alumnat

Aprofundir més en l'assoliment d'una equitat real d'oportunitats i de possibilitats i no deixar-ho només sobre el paper.

Treball preventiu de la conflictivitat, no sols sancionador.

Fomentar una participació real i no solament formal.

Implicació de les famílies, des d'un primer moment, en la tasca educativa i el rendiment i el progrés.

I aquí el moderador va donar les gràcies als assistents, va desitjar que els coneixements adquirits poguessin donar els seus fruits i varen acabar les sessions del curs. □

